

POSTANOWIENIE

19 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 19 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa E.J. i J.J.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 22 października 2025 r., I ACa 1258/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 22 października 2025 r., wydanego w sprawie z powództwa E.J. i J.J. o ustalenie i zapłatę.

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem w sprawie następujących zagadnień prawnych:

1. *Czy w przypadku, gdy umowa kredytu zawierająca postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. nie może nadal obowiązywać i w konsekwencji jest nieważna (trwale bezskuteczna), rozliczenie świadczeń spełnionych przez strony w wykonaniu tej umowy no podstawie art: 405 w zw. z art 410 k.c. następuje według teorii dwóch, kondykcji czy teorii salda?*
2. *Jaki poziom (proporcja) celu umowy kredytu związanego z działalnością gospodarczą lub zawodową kredytobiorcy powoduje, że w umowie kredytu o celu mieszanym, ten cel związany z działalnością gospodarczą lub zawodową jest na tyle dominujący, że stoi na przeszkodzie uznaniu kredytobiorcy za konsumenta w rozumieniu art. 221 k.c.?*

Ponadto skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi, która w jego ocenie wynika z naruszenia przepisów prawa stanowiące podstawę przedstawionych zagadnień oraz innych przepisów prawa, wedle których oceniane są konsekwencje przyjęcia, że umowa kredytu hipotecznego indeksowanego walutą obcą nie może dalej obowiązywać po usunięciu z niej klauzul uznanych za abuzywne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie powinno być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. m.in. postanowienia SN z 11 stycznia 2024 r., I CSK 6184/22; z 13 grudnia 2023 r., I CSK 5954/22; z 25 października 2023 r., III USK 286/22).

Odnosząc się do pierwszego z przedstawionych zagadnień, należy wskazać, że o ile w powstającej linii orzeczniczej dotyczącej kwestii możliwości zastosowania teorii salda do rozliczeń między byłymi stronami nieważnej umowy kredytu hipotecznego, można zaobserwować jeszcze nieliczne rozbieżności, o tyle nie dotyczącą one konfiguracji procesowej, w której występuje skarżący. Sąd Najwyższy osiągnął już bowiem porozumienie co do tego, że do ewentualnego

zastosowania teorii salda może dojść tylko na korzyść konsumenta, natomiast nie jest możliwe, jeśli przedsiębiorca występuje przeciwko konsumentowi o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy kredytowej (zob. postanowienie SN z 20 marca 2026 r., I CSK 3450/25). Co do zasady Sąd Najwyższy przyjął też, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, nie stanowi podstawy do zaniechania stosowania teorii dwóch kondycji (zob. wyrok SN z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24, OSNC 2026, nr 3, poz. 28). Wszelkie kwestie, które wymagają jeszcze doprecyzowania w linii orzeczniczej nie odnoszą się zatem do roli, jaką skarżący ma w niniejszym procesie, a jednym z wymagań stawianych zagadnieniu prawnemu jako przyczynie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest jego bezpośredni wpływ na wynik konkretnej sprawy, w której złożona została skarga.

Natomiast kwestia jednostkowej oceny, jaki stopień okazjonalnego wynajmowania nieruchomości na cele turystyczne może świadczyć o utracie statusu konsumenta nie jest kwestią prawa, lecz faktu. Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi poczynionymi w tym zakresie przez sądy meriti na mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c., zaś kwestie dotyczące ustalania stanu faktycznego nie mogą stać się przedmiotem zarzutu skargi kasacyjnej, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c.

Natomiast wcześniejszy rozwój orzecznictwa na temat tzw. „kredytów frankowych” zakończył się 25 kwietnia 2024 r. powzięciem przez SN w składzie całej izby uchwały III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej ex lege (art. 87 ustawy o SN).

W uchwale SN podsumował dotychczasową linię orzeczniczą, przyjmując że:

1) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2) W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej izby jest zaś możliwe tylko poprzez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

Skarżący nie przedstawili zatem nowych problemów prawnych, które nie zostałyby do tej pory rozwiązane przez Sąd Najwyższy.

Na marginesie należy podkreślić, że powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest uzasadnione, jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której

naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący zaś powinien uzasadnić tę przesłankę, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może zatem powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać się na faktach innych niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienia SN z 7 grudnia 2023 r., I CSK 5630/22; z 8 listopada 2023 r., I CSK 3494/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1631/23 oraz z 25 września 2023 r., I CSK 903/23). Zaś przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona - co oznacza oczywistą bezzasadność zaskarżonego orzeczenia, a więc niewymagającą jakichkolwiek dociekań lub analiz, a jednocześnie wskazywać na istnienie potrzeby wykładni przepisów - wymagającej z natury rzeczy pogłębionych rozważań. (zob. np. postanowienia SN z 10 października 2023 r., III USK 153/22; z 26 września 2023 r., III USK 274/22 oraz z 8 sierpnia 2023 r., I PSK 26/23).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mariusz Załucki

[SOP]